

Hallituksen esitys (HE 54/2025 vp) eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuksen palvelusetelistä ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

**Kuntaliitto pitää varhaiskasvatuksen omaa
palvelusetelilakia tarpeellisena**

Sivistysvaliokunta 12.9.2025

Jarkko Lahtinen

Lain soveltamisalaa tulisi tarkentaa

- Esityksen mukaan lakia sovelletaan palvelusetelin käyttämiseen varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaisessa varhaiskasvatuksessa
- Ehdotamme säännöksen tarkentamista seuraavasti:
 - Tätä lakia sovelletaan palvelusetelin käyttämiseen kunnan järjestämässä varhaiskasvatuslain mukaisessa varhaiskasvatuksessa.
- Koska kunta toimii varhaiskasvatuksen järjestäjätahona ja kyse on yhdestä kunnan tavasta järjestää varhaiskasvatusta, on asiaa syytä tarkentaa myös säädöstekstin osalta

Lain määritelmät

- Pidämme hyvänä, että 3 §:ssä määritellään selkeästi palveluseteli ja tulosidonnainen palveluseteli
- Omavastuun osalta perusteluteksti kaipaa täsmentämistä
 - Pykälä rajoittaa palveluntuottajan nykyistä tapaa periä lisämaksua omavastuuosuuden lisäksi
 - Perusteluiden mukaan määritelmä ei kuitenkaan estäisi esimerkiksi erillisten kohtuullisten ja todellisiin kuluihin perustuvien laskutuslisien tai niitä vastaavien kulujen perimistä omavastuuosuuden lisäksi.
Perusteluista ei tarkemmin selviä mitä tällaiset muut vastaavat kulut voisivat olla.
 - Miten laskutuslisien tai muiden vastaavien kulujen kohtuullisuutta tai niiden perustumista todellisiin kuluihin tulisi arvioida.
 - **Kuntaliitto ehdottaa, että sivistysvaliokunta täsmentäisi edellä mainittua kokonaisuutta.**

Muut palveluntuottajan perimät mahdolliset maksut

- Perustelujen mukaan palveluntuottaja voisi periä palvelunkäyttäjältä erilaisia muita kuin varhaiskasvatuksen perustoimintaa koskevia maksuja, kuten harrastetoiminnasta perittävää lisämaksua.
- **Kuntaliiton käsityksen mukaan kyse on palveluntuottajan ja asiakkaan välisestä sopimusasiasta, jossa kunnalla varhaiskasvatuksen järjestäjänä ei ole roolia. Tämä olisi hyvä selkiyttää.**
- Kuntaliitto kiinnittää huomiota, että **mahdollisten muiden tuottajan tarjoamien palvelujen osalta tulisi laskutus hoitaa erillisenä eikä niitä saisi sekoittaa varhaiskasvatuspalvelun hintaan ja palvelusetelitoimintaan.**

Toimijan hyväksyminen

- Kuntaliitto pitää hyvänä, että asiakkaalla ei ole palvelustelin saamiseen subjektiivista oikeutta.
 - Kyse on yhdestä kunnan tavasta järjestää varhais-kasvatusta. Lisäksi on perusteltua, että asiakas voi kieltäytyä vastaanottamasta palveluseteliä, kuten nytkin.
- Esityksen mukaan kunta voisi hyväksyä kaikki hyväksymismenettelyssä asetetut ehdot täyttävät palveluntuottajat tai valita niistä kilpailuttamalla vain osan.
 - **Kuntaliiton näkemyksen mukaan jää epäselväksi, miten hankintalakia ja kilpailutusta voisi tässä tilanteessa soveltaa**
- Kuntaliitto pitää kuitenkin hyvänä, että kunnalla olisi mahdollisuus jollakin tavalla rajoittaa ehdot täyttävien palvelusetelitoimijoiden määrää varhaiskasvatuksen järjestämisen ja palveluverkon kokonaisuuden hallinnan vuoksi

Taloudelliset vaikutukset

- Taloudellisten vaikutusarvioiden osalta on todennäköistä, että palvelusetelin arvoja joudutaan paikallisesti tarkistamaan ja korottamaankin.
- Palvelusetelikustannukset ovat nousseet jo aiemmin varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain ja varhaiskasvatuslain lapsen tuen muutosten myötä.
- Mikäli nykykäytäntö lisämaksujen perimisen osalta kielletään, on selvää, että palvelusetelien korotuksille tulee painetta

Lain voimaantulo

- Kuntaliitto pitää huolestuttavana lain nopeaa voimaantuloa ja vähäiseksi jäävää aikaa toimeenpanna uuden lain mukainen palvelusetelikokonaisuus.
- Siirtymäsäädöksen mukaan lain voimaan tullessa voimassa oleva varhaiskasvatuksen palveluseteli on saatettava palvelusetelin myöntäneen kunnan toimesta tämän lain mukaiseksi 31.7.2026.
 - On todennäköistä, että uuden lain myötä kunta joutuu arvioimaan palvelusetelitoimintaa uudelleen, tarkistamaan palvelusetelin arvot ja niiden muodostuminen sekä muuttaa sääntökirjoja. Joiltakin osin tulee kyseeseen myös uusien neuvottelujen käyminen palveluntuottajien kanssa.
- **Tulisi pohtia, olisiko lain voimaantuloa lykättävä siten, että laki tulisi voimaan 1.8.2026 alkaen, jolloin varhaiskasvatuksessa myös toimintakausi tyypillisesti vaihtuu.** Näin ollen kunnille jäisi kevät aikaa uusia palvelusetelikäytäntönsä esitetyn lain mukaiseksi.

Kiitos.

Jarkko Lahtinen

050-3614526

Jarkko.lahtinen@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi